

... על-פי הרגילות שהיתה אצל כו"כ חסידים, שהיו מחשיבים (מסבירים ומפרסמים) שיום הולדתם הוא – הפעם הראשונה שבאו לליובאוויטש אל הרבי, אצל כל רבי בזמן נשיאותו, ועד"ז בזמן נשיאותו של נשיא דורנו – אלה שבאו ל"ליובאוויטש שבליובאוויטש" של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר ... כ"ז אלול תשנ"א

גודל הירידה דצום גדלי' מביאה לגודל העליה בגאולה השלימה

כללות ענין התענית (כולל צום גדלי') קשור עם ענין הגלות, שאז נמצאים בני"י במעמד ומצב של "פיזור" – "פיזור לבין האומות", היפך ענין האחדות. וכללות ירידה זו, היא – צורך עלי'. היינו, שתכליתה ומטרתה – העילוי שיהי' בגאולה העתידה, כאשר יהי' הקיבוץ והאחדות דכל בני"י (היפך ענין הפיזור דגלות), קיבוץ גלויות, שאז יבואו בני"י לתכלית העילוי, באופן נעלה יותר מכמו שהי' לפני ירידת הגלות.

דהנה, כללות ענין הגלות אצל בני"י – הרי זה דבר והיפוכו: יהודי הוא בנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ומקומו הוא – ביחד עם אביו המלך. וא"כ, כיצד יתכן מעמד ומצב של גלות, "גלו מעל שולחן אביהם"?!...

אלא הביאור בזה הוא – שירידה זו היא צורך עלי', כלומר, ישנו אמנם ענין של ירידה, אבל ירידה זו היא לרגע קטן בלבד. ובלשון הכתוב: "ברגע קטן עזבתיך", ותכליתה ומטרתה – צורך עלי' כדי שיהי' "ברחמים גדולים אקבצך".

אחר החורבן נשאר יהודים בא"י והיו מלוכדים סביב מנהיג ישראל

...לאחרי הקדמה הנ"ל – יובן הענין המיוחד דצום גדלי':

תוכן המאורע שעבורו נקבע צום גדלי' הוא – "שבו נהרג גדלי' בן אחיקם ונכתב גחלת ישראל הנשאת בו".

דהנה, לאחר חורבן ביהמ"ק וגלותם של רוב בני"י ע"י נבוכדנצר מלך בבל – נשאר עדיין יהודים בארץ ישראל, והיו מלוכדים כולם (באופן של אחדות) מסביבו של מנהיג ישראל – גדלי' בן אחיקם, "אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם" [לא רק מצד פנימיות הנשמה כו', שהיא תמיד בשלימותה, אלא גם בפועל ובגלוי, ע"י שהי' ראש אחד לכולם – גדלי' בן אחיקם]. ובלשון הכתוב "נתן . . . שארית ליהודה וכי הפקיד עליהם את גדליהו בן אחיקם . . . וישבו כל היהודים מכל המקומות אשר נדחו שם ויבואו ארץ יהודה אל גדליהו".

ומצב זה נמשך עד למאורע שהי' עם ישמעאל בן נתני' (שעבור מאורע זה נקבע צום גדלי') – שאז היתה ירידת הגלות למטה מטה ביותר, כך שנוצר מצב של פירוד והיפך האחדות אפילו אצל שארית הפליטה (מגלות בבל) שהיו (בהתחלת זמן הגלות) מלוכדים ומאוחדים מסביבו של גדלי' בן אחיקם.

וע"פ האמור לעיל, מובן, שכל זמן שלא היתה ירידת הגלות בתכלית, למטה מטה ביותר [כ"ילה חמתו על העצים ועל האבנים" בלבד] – עדיין לא הי' יכול להיות

הבוחר בתורה ונמשה עבדו

בקביעות דשנה זו הצום נדחה ב' פעמים!

נוסף על האמור לעיל אודות הענינים המיוחדים דצום גדלי' – ישנם ענינים נוספים הקשורים עם הקביעות המיוחדות דצום גדלי' בשנה זו:

הקביעות דצום גדלי' בשנה זו היא – בד' תשרי, ולא בג' תשרי כבכל השנים. כי כאשר ג' תשרי חל ביום השבת, אזי נדחה הצום לד' תשרי . . . ידוע פתגם א' מרבותינו נשיאינו (שנתגלה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) בנוגע לצום נדחה: "הלואי ער זאל נדחה ווערן באמת" – כאשר הצומות האלו יהפכו ל"ימים טיבים וימי ששון ושמחה", כפי שמביא הרמב"ם (בסוף הל' תענית) את הפסוק בזכרי' "כה אמר ה' צום הרביעי גו' וצום השביעי גו' יהי' לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים".

וענין זה (דחיית הצום) מודגש עוד יותר בצום גדלי' – שהרי בכל השנים נדחה הוא, כמוזכר לעיל שהמאורע שעבורו נקבע הצום הי' בראש השנה, אלא שמפני ה"יו"ט נדחה הצום לג' תשרי. ונמצא, שבקביעות שנה זו נדחה הצום ב' פעמים: (א) מר"ה לג' תשרי – כבכל שנה, (ב) מג' תשרי – שחל בשבת – לד' תשרי. ובזה מודגש ביותר כללות ענין דחיית הצום – בבחינת "שנה עליו הכתוב לעכב", היינו, שדחיית הצום מוכרחת היא אפילו בדיעבד, "לעכב".

. . . ויה"ר שכל זה יהי' במהרה בימינו ממש, באופן ד"אחישנה", וכפס"ד הרמב"ם: "מיד הן נגאלין", מכיון שבודאי תקויים הבטחת התורה ש"סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן", ואז – "מיד הן נגאלין".

[דברי כבושין, צום גדלי' נדחה, תשד"מ]

ענין העלי' בתכלית העילוי; ורק לאחר שהיתה הירידה בתכלית – אזי יש אפשרות להתחלת העילוי (כוונת ותכלית הירידה) בתכלית, עלי' שאין למעלה הימנה.

וזהו הענין המיוחד דצום גדלי' – שאז היתה ירידת הגלות בתכלית, למטה מטה ביותר, כאמור לעיל שאפילו אצל שארית הפליטה נוצר מצב של היפך ענין האחדות, פירוד ופיזור (תכלית הירידה ד"פיזור"). ומכיון שירידה זו היא צורך עלי', מובן שכוונת ירידה גדולה זו היא – כדי שעל ידה יבואו בני"י לעילוי גדול יותר, היינו, עילוי גדול יותר אפילו מהעילוי שנפעל ע"י הירידה בהתחלת הגלות (הירידה דחורבן ביהמ"ק בתשעה באב), כאשר שארית הפליטה היתה עדיין במצב של אחדות. כי – ככל שהירידה היא למטה יותר, הרי העלי' שעל ידה היא באופן נעלה יותר.

ונמצא, שירידה גדולה זו (הקשורה עם המאורע דצום גדלי'), שהיא צורך עלי' – מבטאת את תכלית העילוי דענין הגאולה (אחדות וקיבוץ כל ישראל), באופן שאין למעלה ממנו.

עפ"ז מובן העילוי המיוחד דצום גדלי' לגבי שאר התעניות – שכאשר מהפכים אותו לטוב, ובלשון הרמב"ם בסיום וחותרם הל' תעניות: "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה", אזי העילוי שבו הוא באופן נעלה יותר מכל שאר התעניות – בהתאם לכך שבו היתה ירידת הגלות למטה מטה ביותר, כנ"ל.

וענין זה (הפיכת צום גדלי' וישאר הצומות) לימים טובים וימי ששון ושמחה) – נפעל בקרוב ממש. ובלשון הרמב"ם: "מיד הן נגאלין".

לחזות בנועם

קטעי יומן נדירים מימי ראש השנה של שנת תשכ"ח, שנכתבו בידי הר"י שי' סוסובר

יחידות

קטע מפעים מיחידות לה זכה הרה"ח ר' שמואל שי' לו בשנת תשח"י.

בחודש תשרי תשח"י נכנס הרב לו שי' ללמוד בישיבת תורת"ל במונטריאול. אביו ר' דוד ז"ל לא הי' מרוצה מכך שבנו לומד בישיבה, בפרט כאשר היא מרוחקת מביתו שבניו יורק, ולכן, כאשר הגיע הרב לו לשבת בגי'. החליט לשובות אצל הוריו, כאשר המצב בבית היה מעט מתון.

לאחר השבת זכה הרב לו להיכנס ליחידות, ובה דיבר עם הרבי אודות הענין.

"אחרי הברכה לקראת יום הולדתי, וכנראה נסתיימה היחידות, ולא דיבר כ"ק אד"ש בפירוש אודות המצב בבית, הזכרתי אני המצב וכי' בין הדברים אמרתי שאבי מורי אוהב ליובאוויטש אבער...

וכ"ק אד"ש סיים: נישט אז דו זאלסט זיין? [לא שתהי' אתה?]

כ"ק אד"ש שאלני ע"ד משפחתי ואבי מורי, והזכרתי אשר אביו - ר' פנחס ז"ל - למד אצל ר' חיים בריסקער.

כ"ק אד"ש: ה' לו יחס טוב לחסידים, וסאלאווייטשיק דא האלט אין איין לויבען חסידים. [וסלובייטשיק פה משבח ללא הרף את החסידים].

חזר כמה פעמים: לחזור למונטרעאל וואס פריער, און ניט אריינגיין אין קיין ויכוחים, "ניט קוועטשן אין קונער" לא ליכנס למחלוקת. [לחזור למונטריאל כמה שיותר מוקדם, ולא להכנס לשום וויכוחים, "לא להידחק לפינה" לא להיכנס למחלוקת].

לבקש מהנהלה לכתוב דו"ח [לאביך] מהתקדמותך בלימוד כו' כשיראה ההצלחה שלך בלימוד יראה "אז קאלעדזש איז ניט פאר דיר". [ש"קולג' זה לא בשבילך"]

במשך היחידות אמרתי לכ"ק אד"ש שלא הייתי ב-770 לשבת כי חשבתי שחשוב (כשאני כבר בגי'). להיות בשלחן שבת של הורי.

כ"ק אד"ש: יותר טוב, כן. מ'האט סיי-ווי איבערגעזאגט דער מאמר במוצאי שבת. איך האב דיר דארטן געזען [יותר טוב, כן. בין-כה נאמר המאמר במוצאי שבת, ראיתך שם].

מלכות בית דוד

צילום נדיר ממענה כ"ק אדמו"ר לשאלת המניחים במה שנתבאר בשיחת צום גדלי' למלכות בית דוד והגאולה.

פענוח הצילום (הכת"ק בא בהדגשה): המניחים כתבו: בשיחת צום גדלי' נתבאר הקשר לענין הגאולה - מכיון שגדליהו הי' ממלכות דוד. בנוגע לגדלי' בן אחיקם - לא מצאנו לע"ע שהי' ממלכות בית דוד. מענה כ"ק אדמו"ר: בראש הדף: אין הזמ"ג לחפש וירשמו כנ"ל - שבכל אופן עיקר בתוך שאלת המניחים: [שגדליהו הי' מינוי (כדי) שיומשכו חיי בני' המשך חייהם (במלכות דוד)]. בהערה: שיטת בכל ע"ד [הנהגתם] לאחרי מלכות יכני' - מ"ב... [כד, זי].

ליל חמישי, א' דראש השנה:

בשעה 7:04 נכנס כ"ק אד"ש למעריב. מיד התחיל להגיד תהלים משך עשר דקות. ואח"ז התחילו הניגון "אבינו מלכנו". בשמונה-עשרה האריך. (מעריב - התפלל הר' מרדכי טעלעשעווסקי). אחרי התפלה אמר אד"ש "לשנה טובה תכתבו ותחתמו". כעשרה דקות אחרי מעריב עלה למעלה [לדירתו של כ"ק אדמו"ר הר"י צ'] להסעודה. לא דברו. הלך הביתה שעה 11:00. (התהלים השאיר ור' מאיר הארליג הביא לו).

יום א' דראש השנה:

בשעה 10:00 נכנס להתפלה. אחז בידו השופרות, סידור אדה"ו, סידור האריז"ל, תהלים והסידור הרגיל. מיד פתח סידור אדה"ו, והביט משך זמן ואח"ז התחיל להתפלל.

ב"יצרות" אמר תהלים. ב"אבינו מלכנו" שרו. להתקיעות לקח הר' ליב גרונר הפדיונות. אד"ש לקח סידור האריז"ל, סידורו, והשופרות להבימה.

הביט אם נמצאים יהודי יוצאי רוסיא. שם הצעיף [טיכל] סביב צווארו [בכל שנה לובש אד"ש הצעיף ביום השני עבור ברכת שהחיינו]. כל שנה לפני "למנצח" שם טליתו על הפדיונות ובוכה, והשנה התחיל מיד "למנצח". באמצע "למנצח" שר. בזמן שאמרו (הקהל) "למנצח" הי' ראשו על הפדיונות ובכה קצת.

אחרי התקיעות שם השופרות בהשטענדער, והי' עייף. הוריד הצעיף ועוד פעם לבש אותו והוריד ושם בשטענדער. בתפלת העמידה התפלל וכל כמה דקות עמד (הפסיק) והתפלל הלאה. אחרי שמו"ע ישב אד"ש ונרדם קצת. שרו ב"הוא אלקינו".

לפני 'כורעים' הביט מולו למעלה, והביט הבטה חזקה. ברכת כהנים, אמר "ישר כח" להכהנים אחרי סיום כל התקיעות. נגמרה התפלה 2:10.

ירד מלמעלה שעה 4:40. אח"ז התפללו מנחה.

כמה דקות אחרי מנחה יצא אד"ש לתשליך. שם בפארק עמדו שוטרים בדלת ולא הכניסו, רק את אד"ש והרב חדקוב. אח"כ אמר אד"ש שיכניסו כולם, וכולם נכנסו. אד"ש אמר תשליך וניער ציציתו. אז לא הי' עוד הקהל גדול, רק אח"ז באו מכל קראון הייטס ואמרו תשליך.

ליל ב' דראש השנה:

בשעה 7:40 נכנס אד"ש למעריב ואמר כמה קאפיטלאך תהלים, אח"כ שרו "אבינו מלכנו". בשמו"ע האריך. כחצי שעה אחר מעריב עלה אד"ש לסעודה.

עשה קידוש. אחרי קידוש הלך לברו וניקה ידיו מהיין. אח"ז נטל ידיו ובירך המוציא, וטבל בדבש, ואח"ז לקח עוד חתיכה וטבל במלח. אח"ז אכל תאנה [בלי שהחיינו, מפני שאמר בקידוש].

אח"כ דברו בנוגע אם אמרו הרש"ב והרי"צ "מענה לשון"? המסובים אמרו שלא היו אומרים "מענה לשון" אלא אמרו תהלים. דברו גם בנוגע ל"אנא ככח" שב"מענה לשון". בשעה 11:20 הלך הביתה.

יום ב' דראש השנה:

בשעה 10:00 נכנס אד"ש להתפלה. הר' ליב גרונר הביא את החמש חבילות של פדיונות. אד"ש הביא עמו סידור

משיח'ס טאג

ובפרט בעמדנו בצום גדלי', שבה לתקן הענין דפיזור ישראל וביטול מלכות בית דוד (כנ"ל בארוכה), שמזה מוכן דאע"פ שהתיקון בפועל תלוי בביאת משיח צדקנו בפשטות ובגלוי, נשמה בגוף הנראה לעיני בשר - הנה ברוחניות הענינים, צריך כאו"א מישאל לעשות כל התלוי בו, שע"י עבודתו בצום גדלי', הי' אצלו כאילו יומו של משיח ("משיח'ס טאג") כבר בא, והרי הוא עומד מוכן לכל עניני הגאולה שיבואו פתאום (כיון שכבר הוכנו בשלימות לפני זה).

[דברי כבושין - צום גדלי' תשמ"ח]